

pod svoje okrilje Zeca st. Comp. (a ovdje bi mogao navesti ovih, koje misliš, da su pogibeljni u borbi, u nastojanju, da se narod otrese i oslobodi sredovječnosti!) i mi smo vaši, i dušom i tielom vaši, i oštat ćemo barem 10 godina.«

I nude, ja dajem poštenu riječ, da će se svi oni Comp. od tebe spomenuti »dvojbene vriednosti i izmečari« zahvaliti. Zavezi na dosadanjoj podpori, i zamoliti ju neka nas žrtvuje, ako može doditi jedno ili dva učiteljska društva.

Evo, kako svršava taj »jedan od starijih učitelja«: »Trsit ćemo se, da drugove svoje zalutale opet privedemo u našu ovčarnicu. Naše učitelj, društvo »Narodna Prosvjeta« primiti će ih rado.« (Kako rado kad je već jednoga dosadanji odbor »Prosvjete« odbio? A sada će još i teže, jer je novi odbor, koji — — — I ti da toga ne znaš, koji raspolažeš voljom učitelja i učitelj. društva u Istri?!)

»Ne preostaje drugo, nego sastajati se, upoznati, ispoviedati, pokarati, pokajati i oprostiti, a onda udruženim silama raditi i poslovati tako, da udovoljimo Bogu, narodu i svojoj zvaničnoj časti.«

Dakle treba se »sastajati«, više puta dakako; »upoznati« na jedanput dakako; za tim treba, da se svi Zavezini tovariši i ostali mi smušenjaci podjemo našem »starom u« — »ispoviediti«, odmah dakako; pa da primimo od njega pokaranje, onako mudro; za tim da izmolimo djelo »pokajanja«, ali skrušeno dakako; a onda će nam on dati — u ime svih i svačesa — sveto odrešenje i — — — gotovo! Biti ćete, moji dragi, opeta pravi i čisti! Ma je li taj čovjek učitelj ili pop? — pitati će se začudjeni svjesni tovariši.

Ne pitajte drugovi, ne mari; samo se udarajte u prsa, pa mirna Bosna. A pokora? Zaboravio na to! Tu ćemo vam mi dati: o ta je, da poneseš s sobom uvjerenje gorko i zalošno, kako ima kod nas, žali bože, još mnogo neobradjene ledine, sredovječnih ljudi, ali nek vas to ne čudi, jer je to moguće, dok imade u našoj tužnoj Istri onako — »starih učitelja«.

Fedan od mladjih učitelja.

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Iz »Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društva«. Za letošnju XVII. glavno skupšćino Zaveze v Pulju je prijavilo »Slovensko učiteljsko društvo za koperski okraj« sledeći razpravi:

1. »O peticiji na državni zbor za zboljšanje gmotnega položaja ljudskoškolskega učiteljstva.« (Za prenarredbo § 55. državnega ljudskoškolskega zakona potom državne legislative). Poročevalec gosp. Pavel Plesničar, nadučitelj v Marezigah pri Kopru.

2.) »O odpravi krajevnega plačilnega sistema v mejnigrofici Istri.« Poročevalec gosp. Miroslav Anžlovar, učiteljvoditelj v Boljuncu.

Delegat se dalje prijavila sledeća društva:

IV. Sežansko učiteljsko društvo: 10. Anton Kosovel, nadučitelj — Sežana; 11. gospica Pavla Lorenzutti, učiteljica — Sežana; 12. gospica Klementina Gaspari, učiteljica — Sežana; 13. Franc Vendramin, nadučitelj — Dutovlje.

V. Pedagoško društvo v Krškem: 14. Franc Grailland, učitelj — Kostanjevica; 15. Ivan Erbežnik, učitelj — Kostanjevica; 16. Ivan Malnarič, nadučitelj — Sv. Križ pri Kostanjevci; 17. Ivan Blaganja, učitelj — Hrvatski brod; 18. Ivan Golob, učitelj — Cerklje.

VI. Tolminsko učiteljsko društvo: 19. Franc Kašca, učitelj — Grahovo, 20. Anton Stres ml., učitelj — Sedlo.

VII. Šalesko učiteljsko društvo: 21. gospica Antonija Valenčič, učiteljica — Sv. Martin ob Paki; namestnik Jožef Armič, učitelj — Velenje.

VIII. Litijsko učiteljsko društvo: 22. Jožef Zajec, nadučitelj — Veliki Gaber, 23. Franc Kovač, nadučitelj — Zatičina; namestnika: Janko Škrbinec, nadučitelj — Višnja gora, Erna Zajec, učiteljica — Zatičina.

IX. Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj: 24. Ludovik Černej, šolski voditelj — Griže pri Celju; 25. Franc Krajnc, učitelj — Celje; 26. Franc Voglar, učitelj — Celje.

X. Kamniško učiteljsko društvo: 27. Ignacij Tramte, nadučitelj — Kamnik; 28. Janko Toman, nadučitelj — Moravče.

XI. Slovensko učiteljsko društvo za kočevski okraj: 29. Mihael Verbič, nadučitelj — Sodražica; 30. Štefan Tomšič, nadučitelj — Ribnica. Namestnik: Franc Štefančič, nadučitelj — Vel. Lašče.

Še druga Zavezna društva nujno prosimo, da nam vrnejo društvene izkaze in da prijavijo delegate.

Vodstvo Zaveze.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj je zborovalo 2. t. m. v prostorih deške okoliške šole v Celju. Vkljub temu, da je vladala skoraj neznosna vročina in je bilo učiteljstvo šele pred kratkim zbrano pri uradni skupšćini, se je tega sestanka vendarle udeležilo lepo število članov. Društvu sta pristopila dva nova člana, in sicer vrli tov. g. J. Kramar z Vranskega, ki k temu zborovanju še ni mogel priti, in tov. g. Jak. Rajner iz Hrastnika; kot gost je prisostovala gdč. M. Lecker iz Slivnice; svojo odsotnost pa je opravičilo več tovarišev.

Po prečitanju in odobrenju zadnjega zapisnika se tov. predsednik navzočim v iskrenih besedah zahvali, da so ga tovariši vnovič volili, in sicer enoglasno svojim zastopnikom v okr. šol. svetu. Zatrjeval je, da bo tudi odzdat naprej deloval v korist učiteljstva in šole, ker je ponosen, da je zastopnik tako zavednega učiteljstva. Tudi tov. g. Krajnc je omenjal, kaj se zmore, če so tovariši edini, kakor so bili pri zadnji uradni skupšćini. Bodimo tudi odslej vedno tako složni.

Tovariš g. Fr. Brinar je potem predlagal, naj delegatje delujejo na to, da se ponatisne stenografični zapisnik dež. učit. skupšćine; založi naj ga »Lehrerbund« ali sploh naj vlada sama izda tak zapisnik, za katerega se povrnejo stroški. Na tak način naj dobi tudi učiteljstvo vpogled v vse, o čemer se je razpravljalo pri dež. učit. skupšćini.

Na inicijativo predsednikovo je med zborovanjem krožila ena kolekta poštinih znamk, druga pa se bo odposlala učiteljstvu po pošti. Predsednik je omenjal, kako smo po mnenju dež. šol. sveta prestopili svoj delokrog v lanski uradni učit. skupšćini, ker je učiteljstvo predlagalo, naj se na učiteljskih nastavijah risanja zmožni učitelji. Da smo stavili tak prav umesten predlog, bi morali dobiti zahvalo, pa ne graje. To je pač znamenje, da uradne učit. skupšćine nimajo tistega pomena, kakor bi ga morale imeti.

Za delegata v štaj. »Lehrerbund«, ki se bo sestal meseca septembra t. l., sta se določila tov. g. Logar v Zidanem mostu in tov. g. Sivka v Št. Jurju ob. juž. žel.

Nato je tovariš g. Fr. Brinar o temi »Nekaj za učiteljice« razpravljao jako zanimivo o negovanju dojenčkov, katerim naj bi se posvetila veliko večja skrb, kakor se to godi dozdaj; zlasti naj bi bila učiteljicam izročena naloga, poučevati ljudstvo o boljšem negovanju dojenčkov. Obžalovati je le, da takrat ni bilo navzočih več tovarišic, upati pa je da bodo omenjeno razpravo čitale v enem naših stanovskih listov, kjer naj na željo pri zborovanju navzočih tovarišev obelodani svojo dobro sestavljeno predavanje.

Ker se na nekaterih šolah obeh združenih okrajev začnejo koncem tega meseca že glavne počitnice, na drugih pa zopet trajajo zaradi poznega pričetka do meseca novembra, se bo vršilo prihodnje zborovanje v mesecu novembru. Takrat bo najbrže predaval g. profesor Kožuh o »Projekciji«.

Savinsko učit. društvo je zborovalo dne 18. junija na Vranskem. Zborovanja se je udeležilo 15 članov ter gost g.

Kuhar iz Št. Gotharda na Kranjskem. Predaval je g. S. Jakše: »Vzgojimo mladino k spoštovanju zakonite avtoritete«, za kar se mu je g. predsednik toplo zahvalil. Prebrala se je okrožnica učit. konvikta, v kateri se učiteljstvo poziva na delo za konvikta. Po zborovanju je bila pevska vaja za koncert v Mozirju. Prihodnje zborovanje se vrši meseca oktobra, če bo pa kaj nujnega, pa še prej. Za predavanje se je prijavil g. Meglič.

Uradno skupščino smo imeli 24. junija v Mozirju. Za delegata za deželno skupščino smo izvolili enoglasno g. Zotterja, kot zastopnika v okr. šols. svet pa g. Farčnika. Dolžnost nam je, da se na tem mestu zahvalimo dosedanemu zastopniku g. Zotterju za njegov trud ter energično zastopanje učiteljstva. Pričakujemo pa tudi od njegovega naslednika, da bo mož na svojem mestu ter neustrašen zagovornik učit. pravic. Zvečer po uradni skupščini se je vršil koncert združenega učiteljstva gornjegrajskega in vranskega okraja v prid konviktu.

Koncert je bil dobro obiskan ter se je obnesel v vsakem oziru izbornu. Iz društva je izstopil g. I. Kramar baje zaradi tega, ker je bil napaden v »Tovarišu«, kamor je poslal tudi odgovor, v katerem zopet zavija po stari navadi. V tistem odgovoru, dolži našega g. predsednika, da je udrihal po zborovanju v št. Jurju čez napredno stranko na Kranjskem. Stvar je bila sledeča: Takrat so bile na Polzeli občinske volitve. Znano pa je, da je na Polzeli krepka nemčurska stranka, ki se že dolgo napenja dobiti občino v svojo pest ter ji vsiliti šulferajnsko šolo.

Beseda je dala besedo, in g. predsednik je dejal: Če bi se pri nas na Polzeli tako cepili, kakor na Kranjskem in ako se ne bi združili obe slovenski stranki proti Nemcem, bi bila prišla občina gotovo v nemške roke. To so bile torej tiste usodepolne besede. Kdo se smeši s takim besedičenjem, ni treba naglašati, zlasti ker je daleč naokrog znano strogo napredno mišljenje našega g. predsednika, ki smo mu izkazali s tem, da smo ga enoglasno izvolili za zastopnika, svoje zaupanje.

Okrajno učiteljsko društvo ormoško je imelo 6. t. m. pri Sv. Tomažu svoje zborovanje, ki se ga je udeležilo 21 društvenikov ter gostje g. Cvahte, nadučitelj iz Male Nedelje, g. Škrlec, župan tomaževski in gospa Megla, nadučiteljeva soproga. Na novo sta k društvu pristopili gospodični učiteljici Roza Randl iz Svetinj in Marija Burgarell od Sv. Tomaža. Na običajni načelnikov pozdrav na društvenike in goste pozdravi še domači nadučitelj g. Bezjak vse došlece prav pristrčno, omenivši v lepih besedah naših sestankov smoter, ki je v tem, da se navdušujemo za izobrazbo in vzgojo človeštva. Tudi župan g. Škrlec kot načelnik krajnega šolskega sveta pozdravi zbrano učiteljstvo, zagotavlja ga najsrčnejših simpatij, ki jih goje Tomaževčani do učiteljstva.

Gospod Š. Bezjak je podaval obširno o zgodovini tomaževske ljudske šole in o tomaževski »mali gimnaziji«. Posebno zanimiv je bil drugi del podavanja, iz katerega smo zvedeli, da je bila pri Sv. Tomažu res »mala gimnazija«, v kateri je poučeval neki Herman učence v predmetih najnižjih gimnazijskih razredov, in sicer z uspehom, kar nam je g. govornik dokazal z imeni oseb, ki so tu dobili svoj začetni gimnazijski pouk.

»Delegatom za XVII. glavno skupščino »Zaveze« 13., 14., in 15. avgusta t. l. v Pulju sta izvoljena gg. Anton Porekar in Anton Kosi, namestnica gospodična Julka Valentinčič; za »Lehrerbundov« občni zbor meseca septembra v Gradcu pa gg. Ivan Košar in Robert Košar, namestnikoma gg. Anton Porekar in Ernest Slanc.

G. R. Košar je sprožil misel, uvesti med društveniki takozvane znanstvene klube, v katerih bi se zbirali sorodni duhovi v nadaljno lastno izobrazbo. Kdor hoče v tej zadevi kakih informacij, naj se obrne do predlagatelja g. R. Košarja.

Po dokončanem zborovanju so se podali zborovalci na grob tovariša g. Alojzija Krenerja, ki je bival tako rad v naši družbi. Obiskovalci so mu na grob položili svoje lepe šopke, ki so bili sprejemni darovi ljubeznivih tomaževskih tovarišic.

Med obedom (v gostilnici g. Kosija) se je nazdravljalo cenjenim gostom, katerim sta se tu pridružili še gospe K. ošarjeva in Bezjakova, nadučiteljski soprogi. Posebno je razveselila navzočnost g. nadučitelja Cvahteja, ki nobene prilike ne zamudi, da bi nas ne obiskal pri Sv. Tomažu. Napivalo se je tudi vzajemnosti, tesni združitvi v društvu tomaževskemu učiteljstvu, g. načelniku Porekarju i t. d. — Bilo je prav živahno in veselo, tako da so nam prehitro potekle prijetne urice, za katere gre vrlim tomaževskim tovarišem in tovarišicam priznanje in pristrčna hvala. — Gotovo ni odveč, ako se spomnimo še enkrat na tem mestu tudi gostilničarja g. Kosija, ki mu gre vsa čast na izbornih jedilih in izvrstni pijači po tako nizkih cenah.

Prihodnje zborovanje bó 3. avgusta t. l. na prijaznem Humu.

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Monsignore Anton Jaklič, vojni superior v Zadru, 10 K; g. dr. Hinko Dolenc, posestnik i dr. na Razdrtem, 4 K; gospa Karolina Mauer, posestnica v Vipavi, 3 K; g. Anton Hrovatin ml. posestnik v Vipavi 2 K; g. Ivan Mesesnel, posestnik v Vipavi, 1 K; »balincarji« ob priliki okrajne učiteljske konference v Postojni 3.40 K; vesela družba v Črnem vrhu nad Idriji 3 K; gospa Zalaznikova v Ljubljani, 5 K; g. dr. M. Hudnik, odvetnik v Ljubljani 3 K; g. A. Hudovernik, c. kr. notar v Ljubljani 4.08 K; zadnje tri darove je nabrala gdč. učiteljica Gusi Mattanovič, ki vporabi vsako priliko, da nabere nekaj kronic, za »konvikta«. Vsa čast in hvala vrli kolegiji. G. Matko Kantè, c. kr. okrajni šolski nadzornik v Sežani, 10 K; g. dr. Viktor Gregorič, zdravnik v Sežani, 11 K, ki so jih zložili zbrani pogrebci po zadnjem slovesu, skazanem r. g. kanoniku Urbanu Golmajerju, staremu glagolašu v Črne-Tomajevi gostilni. Živeli učiteljski dobrotniki in nasledniki! Bog plati!

Čekovni promet učiteljskega konvikta. (Letnina za l. 1905.) G. Valentin Zavrl, nadučitelj v Begunjah na Gorenjskem; g. Anton Gnuš, nadučitelj, gdč. Josipina Roš, učiteljica in gdč. Mihajla Roš, učiteljica v Dolu pri Hrastniku.

Učiteljski konvikt. Gdč. Anca Tomčeva, c. kr. učiteljica v Idriji, 2 K.

Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta razpošilja te dni vsem županstvom na Kranjskem, Primorskem in Spodnjem Štajerskem sledečo prošnjo: Slavno županstvo! Podpisano »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta« se zaupljivo obrača do slavnega županstva z vljudno prošnjo, da bi se slavnoisto blagovolilo spomniti našega prepotrebnege društva z denarno podporo. Kranjsko, primorsko in spodnještajersko učiteljstvo bi si rado zgradilo v Ljubljani svoj »Učiteljski konvikt«, kjer bi se vzgojevale osamljene in zapuščene učiteljske sirote in otroci in bile preskrbljene v njem kot v ljubi očetovi hiši. Ob svojih bornih plačah pa učiteljstvu ni mogoče priti kmalu do željenega cilja, ako ga pri tem ne podpirajo dobri njegovi prijatelji in dobrotniki, med katerimi imamo tudi že več občin, ki so nam obljubile redno letno podporo dotlej, da pridemo do zgradbe. Znano je sl. županstvu, da se ljudsko učiteljstvo hudo bori za vsakdanji kruh. Z malo plačo, ki jo dobiva učitelj, komaj samec izhaja, ne pa učitelj z družino. In vendar je njegova dolžnost, da vzgoji svojo deco stanu primerno. Zbog nizke plače mu je nemogoče, poslati svoje otroke v mesto v srednjo šolo. Če je pa že učitelj-oče v taki stiski, pač ni treba poudarjati, kake reve so v tem oziru šele učiteljske vdove in sirote. Ta potreba je učiteljstvo prisilila, da je začelo zbirati darov za »Učiteljski konvikt«, ki bo varno ognjišče in skrben namestnik ljube očetove hiše učiteljskim sirotam in otrokom za svojih študij. Z ozirom na ta blagi namen in z ozirom na vsestransko delovanje našega učiteljstva v korist in blagor našega naroda si usojamo slavno županstvo vljudno prositi denarne dobrote ter se blagovoliti